

Milline võiks kool tulevikus välja näha?

Toolide asemel oleks võimlemispallid. Kõik õpikud ja töövihikud oleksid tahvelarvutites. Pinali peal oleks ekraan, kust saab valida pinalist asju.

Uksed võiksid ise lahti minna. Toolid hõljuvad klassis ringi. Klassi pääsemiseks on vaja erilist kaart. Koolis on piljard, puuetundlik tahvel, robotkoid ja robotkoristajad.

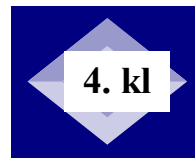
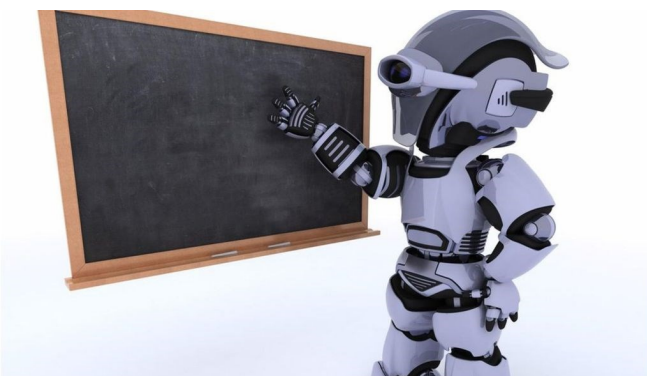


Algklasside kaunis käsitöö kodumaa sünnipäevaks



“Eesti keel igavesti! Väike, aga hea! Ma armastan Eestimaad!”

Kui 3. kl laps nii arvab ja seda ka oma välismaa sõpradele ilma tõlgi abita öelda oskab, siis on kõik korras.



Õpikuid ja töövihikuid ei pea kaasas kandma, on ainult telefonid ja tahvlid.

Et lapsed

silmi ära ei rikuks, peavad nad tunni ajal kandma silmakaitset. Kes seda ei tee, sellelt võtab klassijuhataja telefoni ära ja paneb müüki.

Klassijuhatajatund on Messenger'i kaudu. Geograafia tunnis vaadatakse telefonis kaarte. Kes koolist puudub, see ei saa järgmisel päeval *minecraft*'i mängida. Kes tahab, võib jääda kooli hotelli ööbima.

Parimatel õppuritel on seljas üks väga eriline vest. Kõigil õpilastel prillid. Klassis pole laudu ja toole, vaid on voodid, mida saab ka tooliks sättida. Treppide asemel on liumäed. Lapsed tuuakse kooli limusiinidega. Mõned õpetajad on robotid.

Õppetöö käib portaalide kaudu. Kui mõni tahab õppida Ameerikas, siis portaali kaudu on see võimalik.



Kuidas me tähistame Eesti sünnipäeva?

7. kl

Ei tea, kas meie õpetajal on kaksikud käes juba?

Iga maja küljes lehvib lipp. Mõned lähivad hommikul vara vaatama, kuidas lipp Pika Hermannini torni heisatakse. Vabaduse väljakul saab paraadi vaadata ja presidendi kõnet kuulata. Õhtul vaatavad paljud eestlased televiisorist presidendi vastuvõttu ja saab hümni kaasa laulda.

Kodus on pidulik söök, saab praadi. Laual on kindlasti ka tort või muu hea kook ning ka laste šampus.

Mis meil, eestlastel, häda on?



Eestlased on külmad. Me kasutame liiga palju võõraid sõnu oma keeles, st et noored ei räägi enam ilusat eesti keelt.

Eestlased joovad liiga palju. Tuleks mingi lubade süsteem leiutada, et joomist vähem oleks.

Kullamaal võiks olla parem jalgpalliväljak. Poleks vaja nii palju eestlastest juutuubereid. Eestlased peaks olema sõbralikumad.

Eestlased on isekad, pole eriti avatud, uusi asju ei taha omaks võtta.

8. klass

Venelastesse suhtutakse halvasti. Kui Savisaar veel tegutses, siis oli parem suhtumine.

Eestlane pole kunagi rahul palgaga. Naiste ja meeste vahel on palgalõhe.

Pidevalt käib sõdimine teistega, ka omavahel ei saa eestlased läbi. Eriti kole sõimamine käib anonüümselt internetis. Vihakõne on eestlaste lemmik. Kritisereeritakse kõiki, kes on erinevad—nahavärv, suured kõrvid, kokutab, rikkad.

Kerjustele anname küll raha, kui taskus on münte.

5. klass

Mis mureks, eestlane?

Metsa ei tohi nii palju maha raiuda. Kindlasti tuleks uus mets asemele istutada, aga metsa suureks kasvamine võtab aega. Rohkem tuleks sõita elektriautodega, siis säilib loodus paremini. Inimesed võiks rohkem jalgratastega sõita, siis ei saasta me õhku.

Palk on väike, see võiks olla 3000 eurot. "Nii palju pole riigil anda," ütles seepeale Getter.

Riik peaks aitama haigeid inimesi. Kõigil peaks olema kodu ja süüa. Poed ei tohiks toitu ära visata, vaid see tuleks anda kodututele.

Pagulased on riigis. Neile ei peaks nii palju raha elamiseks andma. Nad peaks eesti keele ära õppima, tööle minema ja ise hakkama saama. Pagulasteks võiks tulla ainult emad lastega või pered, aga mitte noored tugevad mehed, nemad saavad ise igal pool hakkama.

Koolis tuleks õppekava uuendada: matemaatika ei peaks olema iga päev; kunstitunnid peaks olema paaristunnid, siis jõuaks oma tööd ka valmis; inimeseõpetust võiks olla rohkem; koolipäev olgu pikem, aga siis koduseid töid ei peaks olema; söögivahetund võiks olla 20 min; pikapäevavahetund võiks kõik käia, kes tahavad rohkem õppida.



Mis saab eesti keelest?

Inglise keel mõjutab eesti keelt.

Eesti keeles pole kõiki sõnu, mis inglise keeles juba on ja sellepärast paljud inimesed, eriti noored kasutavad oma jutus ingliskeelseid sõnu. Näiteks arvutimängudest või üldse arvutiprogrammidest rääkides sa lihtsalt ei tea, kuidas mõnda sõna eesti keeles öelda.

Eesti keelt uuendatakse küll, aga tuleks veel kiiremini uute sõnadega kaasa minna. Noored hakkavad uusi sõnu kiiremini kasutama, kui vanad.

Eesti keel on tähtis. Tahaks, et see jääks, sest see ikkagi iseloomustab mind.

Aga 20-30 aasta pärast võib ta hakata ära kaduma.

Tabasin kuuendikud jutuhoos:

"Kas sa tsee-essi viitsid tulla?"

"Jou, kuule, istoprotsent toodab head kontenti koos sarjotee-veega."

"Greitli toodab mõttetut jama!"

"Kas sa saad seal palju džemme?"

"Ei, ma pole nii broo, aga kas sa tead, kuidas saab multitaaskida?"

"On erinevaid lokke, aga ev el kaitseb maailma ära ja saab osta erinevaid plokke."

Ega pedagoogid pole kehvemad, nii näiteks leidsin jaanuari Õpetajate Lehest, et "EBS kingib koolijuhtidele 100 tundi kootsingut".

Kootsing tuleb ingliskeelsest sõnast *coaching*, mis tähendab juhendamist. Koots e juhendaja (ing k *coach*) kuulab koolidirektori ära ja oskab juhendada, kuidas edasi tegutseda.

6. kl

Õeldakse, et eestlased sünnivad pastlad jalas ja laulud suul. Tõsi ta on, et me armastame rahvalaulu ja –tantsu rohkem kui keegi teine maailmas. Selle tõestuseks on ju meie suured laulu- ja tantsupeod. Panin ennast ükskord turisti rolli ja jälgisin kõrvalt, kuidas näeb välja üks peoeelne proovipäev—ülemõistuse täis liinibussid korjavad peatustest rõõmsaid lapsi, noori, pensionäre, kes kõik kiirustavad platsile harjutama. Hullumeelsus! Misasi ajab inimesi niimoodi kokku—kõik see trügimine, kiirustamine, pikad proovipäevad, mustad märjad riided, pead-jalad koos klassipörandal magamine, kõik koos vetsu, pesema, sööma, bussi peale, proovi ja niimoodi mitu päeva jutti. Aga kui sa oled eestlane ja vanematelt pärinud ka muusikageeni, siis see pole hullumeelsus, vaid puhas nauding.

Reneti Priimägi (5. kl) on meie kohalik laululind, kelle lauluta ei toimu pea ükski pidulik sündmus Kullamaal. **Kui vanalt sa esimest korda suure rahva ees esinesid? Kas algkoolis?**

Varem ikka. See oli enne kooli juba. Siis ma võitsin ka ühe “Kullalinnu” laulukonkursi. Mu tädi Piret osales ka sellel konkursil, kui ta oli 2 aastane.

Aga suurel laulupeol oled käinud?

Ikka. Vist 7 aastast esimest korda.

Miks sa pole tahtnud muusikakooli minna?

Ma olen mõelnud küll, aga see pole veel teoks saanud.

Mis pilli sa õppida tahaks?

Klaverit või viiulit. Aga noh, nüüd ma olen juba liiga vana alustamiseks.

Kui sa ikka tunned, et muusika sind võlub ja oled valmis ka selleks, et pead mitu korda nädalas pillimängu harjutama, siis vanus küll pole takistus.

Millega sa veel peale laulmise tegeled?

Praegu polegi muud, aga ma olen hip-hop tantsuga tegelenud ja Haapsalus käisin 2 aastat vehklemistrennis. Õp Riina võimlemisrühmaga käisin võimlemispeol.

Alates sellest õppeaastast laulad sa ka

üle-eestilises tütarlaste kooris “Ilmalilled”. Kuidas sulle meeldib seal?

Mulle meeldib väga laulda, see ei ole minu jaoks raske. Meil toimuvad ka laululaagrid ja see oli küll alguses raske, sest ma ei jää võõras kohas magama. Aga küll ma sellest üle saan.

Sa pole oma peres sugugi ainus, kellele meeldib laulda. Kes veel?

EMA laulis vanasti ja emapoolne vanaema. Tädi Piret laulab väga hästi, onu Tarvo ja isa. Isaga laulame ikka koos ka, kui oleme kuskil seltskonnas. Vanaema Reet laulab ja vanaisa ka muidugi. Temaga laulame vahest sünnipäevadel.

Vestlesin ka Reneti **vanaisa Arvoga**. Ka tema on laulnud koorides alates algklassidest kuni viimase, Kullamaal tegutseva meesansambli välja. **Kuhu perioodi jääb kõige ägedam laulu-aeg?**

Tihemetsa tehnikumis õppides oli meil vägev koor, käisime igal pool Eestis ja ka Lätis laulmas.

Kes siin Kullamaal meesansambli on juhendanud?

Eks ikka Ülle Tammearu. Meesansambli loomise tingiski vist üks tema ülikooliga seotud ülesannetest. Ta kutsus mehed kokku ja me harjutasime ikka korralikult, ülikoolist käidi meie laulmist hindamas.

Kas sa oled koos abikaasa Reedaga ka mõnes segakooris laulnud?

Küll. Kullamaal oli vanasti segakoor. Ülle juhendas. Seal sai kaua aega laulmas käidud.

Reneti on oma lauluande siis teilt pärinud?

Mitte ainult meilt, ka Reneti teine vanaema laulab väga ilusasti ja mängib ka akordionit. Mäletan teda algkooli päevilt, kui ta koolipidudel laulis nagu linnuke.

Kas sa mõnda pilli ka mängid?

Akordionit sai nooruses kõvasti mängitud. See oli mul nagu teine elukutse. Muidu ma töötasin kolhoosis peamehhaanikuna. Aga nädalavahetustel käisin pidudel pilli mängimas—kõik sünnipäevad, juubelid ja pulmad ja muud külapeod, kus aga oli vaja

tantsuks mängida.

Kas lugusid õppisid ise noodist mängima?

Nooti ma ei tunne üldse. Liivi kooli muusikaõpetaja Leo Treu ikka tookord imestas, et “mismoodi sa küll niimoodi ilma nooti tundmata laulda ja pilli mängid”. Ma ei osanud ise ka talle seletada, et “mismoodi”.

Praegu ka vahest võtad pilli kätte?

Mul polegi praegu pilli, läks katki. Aga selle eest mängib mul poeg kitarr.

Kuidas sulle tundub, kas seltsielu siin Kullamaal on praegu elavam kui nooruses “nõukaajal”?

Siis oli ikka palju rohkem koos käimist. Sellest tunti rõõmu ja oodati iga proovi ja pidu. Meil oli Kullamaal iga kuu HUKO (huvitavate kohtumiste) klubiõhtu. See oli väga oodatud pidu, saal oli rahvast täis, lauad olid kaetud peente söökide-jookidega. Poest polnud tol ajal midagi võtta, tuli pea tööle panna, kuidas elu ise ilusaks teha. Nüüd ongi ehk häda selles, et elu on nii hea ja mugav, et ega keegi naljalt kodust välja minna ei taha. Ja noortel on uued huvid ja elu käib üldse kuidagi väga kiiresti ja ainult läbi arvutite. Ega kokku saamisest vist ei tuntiagi tänapäeva Eestis puudust. Aga mis parata, aeg on selline.



Kuigi meid polnud Nõukogude ajal veel olemas, et oma kogemustest sel teemal rääkida, oleme kuulnud meenutusi vanematelt ja vanavanematelt, kelle elu on see periood suurel määral kujundanud. Paljud seigad sellest ajast tunduvad meile väga veidrad, arvestades praegust eluolu. Väga palju on meile räägitud sellest, et asju oli üldiselt vähe saada. Raha võis küll olla, kuid selle kasutamiseks palju võimalust ei olnud, kuna poodides oli kaupa äärmiselt vähe. Kui siis kaup ühel hetkel tuli, olid järjekorrad väga pikad ning leiva ja vorsti saamiseks tuli järjekorras seista mitu tundi. Siis osteti võimalikult palju asju ühe korraga ära, sest kunagi ei teadnud, millal selline võimalus jälle avaneb. Hilisematel aastatel sai sööki ja jooki poodidest osta aga vaid talongi alusel. Samuti tundub praegu kujuteldamatu, et mandariine, banaane ja jäätist polnudki maapoes müüa. Neid sai vaid väga harvadel juhtudel, näiteks mõnel üritusel. Sellist olukorda ilmestab hästi järgnev anekdoot: „Sügav Nõukogude aeg. Mutike seisab poetrepil, vaatab oma võrku vastu valgust ja pomiseb: „Ei tea, kas ma hakkasin nüüd poodi minema või juba tulen sealt?““ Paremini läks neil, kellel oli tutvusi.

Koolikord oli ka hoopis teistsugune kui tänapäeval. Tüdrukutel oli koolis lahtiste juuste ja ehte kandmine keelatud. Kanti ka koolivormi ning vahetunnis pidid kõik lapsed ringis jalutama. Lisaks sellele pidi tegema ühiskondlikult kasulikku tööd, näiteks korjama ravimtaimi, viima vanapaberit ja korjama metssigadele kotitäie tammeterõusid. Populaarne oli ka töömalevates käimine. Sügiseti sõidutati kogu kool bussiga kartulipõllule kartulit võtma ja kive korjama. Sel ajal oli üldse töö tegemine au sees ning sellest kõrvale hiilimine mõisteti karmilt hukka. Oktoobrilastele, pioneeridele ja komsomolidele korraldati palju üritusi, näiteks üks nendest hõlmas looduses hakkama saamist. Koolis oli õppimine Lenini ütluse „Õppida, õppida, õppida!“ järgi väga oluline. Tunniplaanis oli lisaks kõigele muule aga ka sõjalise tund. Seal pandi aja peale automaati kokku, õpetati gaasimaski pähe panema ning marsiti staadionil. Toimused ka õppused, mille raames lasti õhuhäire signaali ning inimesed pidid varjenditesse jooksuma.

Oleme kuulnud oma vanematelt lisaks eelnevatele mitmetest huvitavatest olukordadest. Kunagi, kui linnas midagi juua tahtsid, siis selleks olid spetsiaalsed kohad, kus istus tädi, kes sulle vaadist klaasitäie kalja lasi. Kõige huvitavam oli see, et selleks oli ainult üks klaas. Üks jõi ära, klaas loputati ja siis jõi juba järgmine, aga keegi ei virisenud selle üle. Peale selle olid ka gaseeritud vee ja limonaadi automaadid, kuhu tuli kopikas sisse panna ja siis tuli automaadist jook klaasi. Nõukogude ajal oli keerukas endale ka autot osta. Selleks oli vaja autoostuluba, mis väljastati partei poolt, ning järjekorrad selleks olid üsna pikad. Kui sa selle siis lõpuks said, siis pidi sinu valik olema kindlasti Lada 2101, sest ilma selleta peeti sind üsna mõttetuks inimeseks.

“Kõik muu läheb mööda, kõik ununeb, aga lapsepõlve asjad jäävad, jäävad lihtsalt surmani.” A.H.Tammsaare

Kas sa Pätsu oled näinud?

Küsisin üksipäev oma isa käest, kas ta president Pätsu on oma silmaga näinud. Ongi. Palusin tal seda sündmust meenutada, sest minu meelest on see väga eriline hetk, kui sa kohtud oma riigi presidendiga. Minu kõige tähtsamate dokumentide hulgas on paber president Lennart Meri allkirjaga. Julgesin seda minna küsima, sest tahtsin presidenti lähedalt näha.

Isa oli siis umbes 10 aastane poiss, kui nende väikese Tori-Viira kooli noorkotkad said võimaluse minna Pärnusse võidupüha mittingule. Noorkotkaste vormiriietus pandi juba õhtul varakult valmis, sest hommikul vara tuli teele asuda Tori rongijaama. Rongiga sõideti Pärnusse, lapsed majutati Koidula kooli, seal harjutati rivistumist. President Päts saabus uhke musta autoga, astus autost välja, ilus must torukübar oli peas, ja kõndis kõnepulti. Kõnest ei mäleta isa midagi, aga seda päeva ja tunnet mäletab tänase päevani.

“Tollel ajal oli patriootlikku kasvatust koolis rohkem,” meenutab isa. “Kaitseliitlased käisid tihti koolis rääkimas isamaast ja üldse Eestist. Isamaaline kasvatus oli loomulik asi nii kodus kui koolis.”

H. Mäe



Eesti Vabariigi esimene president **Konstantin Päts** sündis 23. veebruaril 1874. aastal ja suri 18. jaanuaril 1956. aastal.

Suur tänu kõigile, kelle abil Kõmu artiklid valmisid. Toimetas Heli Mäe. Fotod erakogudest ja internetist. Adograaf OÜ

Ilusat talvevaheaga! 24.02–04.03